

การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งที่มีคุณภาพ
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

สมมาตร แก้วอนงคณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ธันวาคม 2548

ISBN 974-429-396-9

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

THE DEVELOPMENT OF GUIDELINES FOR MANPOWER PLANNING AND QUALIFIED
POSITION DETERMINING OF BASIC EDUCATION SCHOOLS UNDER THE
JURISDICTION OF PHRANAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCIAL
EDUCATION OFFICE REGIONS 1 AND 2

SOMMART KAEONONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

December 2005

ISBN 974-429-396-9

Copyright by Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University All Right Reserved

สมมาตร แก้วอนงค์. (2548). การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการวางแผนอัตรากำลังและกำหนด
ตำแหน่งที่มีคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร แผลงภู,
รองศาสตราจารย์วันิช สุรารัตน์.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการ พัฒนาแนวทางการปฏิบัติ ศึกษา
ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการปฏิบัติการวางแผนอัตรากำลังและกำหนด
ตำแหน่งที่มีคุณภาพ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา
เขต 1 และเขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา ได้แก่
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 17 คน
ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา จำนวน 5 คน ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเหมาะสม
แนวทางการปฏิบัติการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งที่มีคุณภาพของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 จำนวน 30 คน
ผู้บริหารสถานศึกษาตรวจสอบความเป็นไปได้ของแนวทางการปฏิบัติการวางแผนอัตรากำลังและ
กำหนดตำแหน่งที่มีคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์
และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าดัชนีความสอดคล้อง
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ t

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
ที่มีคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาที่
พัฒนาขึ้น ตรงกับความต้องการ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน
40 รายการ ได้แก่ 1) การวางแผนอัตรากำลัง 10 รายการ ได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินความ
ต้องการอัตรากำลังของสถานศึกษา จัดทำแผนอัตรากำลังของสถานศึกษา 2) การกำหนดตำแหน่ง
15 รายการ ได้แก่ การกำหนดระดับตำแหน่งเพิมไม่เกิน ร้อยละ 2 ต่อปี และ 3) การขอลือ
ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะข้าราชการครู 15 รายการ ได้แก่ เงินวิทยฐานะที่ได้รับ/
ให้คำนึงถึงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ

Sommart Kaoanong. (2005). **The Development of Guidelines for Manpower Planning and Qualified Position Determining of Basic Education Schools under the Jurisdiction of Phranakhon Si Ayutthaya Provincial Education Office, Regions 1 and 2.**

Master Thesis, M.Ed. (Educational Administration). Phranakhon Si Ayutthaya :

Graduate School, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Advisory Committee :

Assistant Professor Dr. Somporn Malangpoo and Associate Professor Wanich

Sutharatana.

ABSTRACT

The research aims to study the needs for development of practical guidelines, the appropriateness and possibilities of guidelines for manpower planning and qualified position determining of schools under The Jurisdiction of Phranakhon Si Ayutthaya Provincial Education Office, regions 1 and 2. The sample groups consisted of 17 relevant people: basic education administrators, teachers, chairpersons of basic education schools, 5 experts controlling the consistency of content and 30 experts controlling the appropriateness of guidelines for manpower planning and qualified position determining of schools under The Jurisdiction of Phranakhon Si Ayutthaya Provincial Education Office, regions 1 and 2, and 210 school administrators controlling the possibilities of guidelines for manpower planning and qualified position determining of basic education schools under the Jurisdiction of Phranakhon Si Ayutthaya Provincial Education Office, regions 1 and 2. The research tools used are interviewing forms and questionnaires. The statistical analysis was done by frequency, percentage, IOC, mean, standard deviation and t-test.

The research results found that the developed guidelines for manpower planning and qualified position determining of schools under the Jurisdiction of Phranakhon Si Ayutthaya Provincial Education Office, regions 1 and 2 were suitable and possible with 3 steps and 40 items: 1) 10 items for manpower planning such as data analysis and evaluation of manpower needs of schools and manpower planning of schools , 2) 15 items for qualified position determining such as an increase of positions not over than 2 per cent per year, and 3) 15 items for promotion of educational staff and academic of teachers such as academic money/ load and responsibility.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร แผลงภู ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ วณิช สุธารัตน์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้แนวคิด ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องตลอดมา ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ อุทิศ และ นายอารักษ์ พัฒนถาวร กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบวิทยานิพนธ์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ประกอบด้วย ดร.ปฐมพงษ์ สุภกสิศ ดร.รุ่งโรจน์ มีคุณ ดร.สมจิตร สิริสนา ดร.สุธาสิทธิ์ ไชยรัตน์ และ ดร.อุทัยวรรณ สายพัฒนา ที่กรุณาตรวจสอบ ความสอดคล้องและความตรงของเนื้อหาตลอดจนข้อเสนอแนะที่เหมาะสม ทำให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์ สนับสนุน และอนุญาตให้บุคลากรในสังกัดตอบแบบสอบถามและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่มีตำแหน่งหน้าที่ทางการศึกษาที่ให้ ความกรุณา ตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือ การวิจัย ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ตลอดจนครูผู้สอน ที่เสียสละเวลาเข้าร่วม ประชุมและตอบแบบสอบถาม รวมทั้งรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนให้ผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบระลึกถึงพระคุณของบิดามารดา ที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา ขอขอบคุณเพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ทำให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จตามประสงค์

สมภารด แก้วอนงคณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฏ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	8
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	8
ตัวแปรที่ศึกษา.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
แนวคิดในการวางแผนอัตรากำลัง.....	15
แนวคิดในการกำหนดตำแหน่ง.....	25
แนวคิดในการขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะ	
ข้าราชการครู.....	32
แนวทางการปฏิบัติการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง.....	38
เขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
สรุปแนวคิดและหลักการที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
	ขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	45
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
	ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการของผู้เกี่ยวข้องกับแนวทางปฏิบัติ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งที่มีคุณภาพของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2	58
	ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวางแผนอัตรากำลังและกำหนด ตำแหน่งที่มีคุณภาพของของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2.....	60
	ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการปฏิบัติการวางแผน อัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งที่มีคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2.....	60
	ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการปฏิบัติการวางแผน อัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งที่มีคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2.....	68
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	76
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
	สรุปผลการวิจัย.....	80
	อภิปรายผล.....	89

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ) ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เครื่องมือ.....	98
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความเหมาะสมของเครื่องมือ.....	105
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	109
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมและแบบสัมภาษณ์.....	113
ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	119
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องและความตรงของเนื้อหา.....	142
ประวัติของผู้วิจัย.....	146

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงความสำคัญของตำแหน่ง วุฒิ และประสบการณ์.....	29
2 สรุปและสังเคราะห์ แนวทางปฏิบัติการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง ที่มีคุณภาพของหน่วยงาน นักวิชาการ และนักการศึกษา.....	40
3 จำนวนและร้อยละผู้เชี่ยวชาญผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง.....	61
4 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติ t ในการทดสอบ คะแนนความเหมาะสมของการพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวางแผนอัตรากำลัง และกำหนดตำแหน่งที่มีคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ตามความคิดเห็น ผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์ความเหมาะสม $\mu \geq 3.5$	62
5 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติ t ในการทดสอบ คะแนนความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติการวางแผนอัตรากำลังและ กำหนดตำแหน่งที่มีคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ตามความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ การกิจที่ 1 การวางแผนอัตรากำลัง โดยใช้เกณฑ์ความเหมาะสม $\mu \geq 3.5$	63
6 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติ t ในการทดสอบ คะแนนความเหมาะสมของแนวทางปฏิบัติการวางแผนอัตรากำลังและ กำหนดตำแหน่งที่มีคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ตามความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ การกิจที่ 2 การกำหนดตำแหน่ง โดยใช้เกณฑ์ความเหมาะสม $\mu \geq 3.5$	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
7 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติ t ในการทดสอบ คะแนนความเหมาะสม ของแนวทางปฏิบัติการวางแผนอัตรากำลังและ กำหนดตำแหน่งที่มีคุณภาพของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ตามความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ การกิจที่ 3 การขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและ วิทยฐานะข้าราชการครู โดยใช้เกณฑ์ความเหมาะสม $\mu \geq 3.5$	66
8 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในตำแหน่งปัจจุบันและจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา.....	68
9 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติ t ในการทดสอบ คะแนนความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวางแผนอัตรากำลัง และกำหนดตำแหน่งที่มีคุณภาพของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ตามความคิดเห็น ผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์ความเหมาะสม $\mu \geq 3.5$	70
10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติ t ในการทดสอบ คะแนนความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวางแผนอัตรากำลัง และกำหนดตำแหน่งที่มีคุณภาพของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ตามความคิดเห็น ผู้บริหารสถานศึกษา การกิจที่ 1 การวางแผนอัตรากำลัง โดยใช้เกณฑ์ ความเหมาะสม $\mu \geq 3.5$	71
11 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติ t ในการทดสอบ คะแนนความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวางแผนอัตรากำลัง และกำหนดตำแหน่งที่มีคุณภาพของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ตามความคิดเห็น ผู้บริหารสถานศึกษา การกิจที่ 2 การกำหนดตำแหน่ง โดยใช้เกณฑ์ ความเหมาะสม $\mu \geq 3.5$	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า	
12	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติ t ในการทดสอบ คะแนนความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางปฏิบัติการวางแผนอัตรากำลัง และกำหนดตำแหน่งที่มีคุณภาพของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ตามความคิดเห็น ผู้บริหารสถานศึกษา การวิจัยที่ 3 การขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษา และวิทยฐานะข้าราชการครู โดยใช้เกณฑ์ความเหมาะสม $\mu \geq 3.5$	74

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
2 แสดงแนวทางการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง.....	44
3 สรุปขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	48